



# GÖNÜLÜ

## MA'MÜR EYLEMEK



“Sür çıkar ağyârı dilden ta tecellî ede Hak  
Padişah girmez saraya, hâne ma'mûr olmadan”  
Şemseddin Sivasî

**İ**nsan... Meleklerden daha üstün ya da hayvanlardan da aşağı olabilen insan. Aşk ile muhabbet ile yüceldikçe yücelen; kinle, nefretle, hasedle... küçüldükçe küçülen, alçalan insan... Kendindeki yüce değeri fark ettikçe, kendini, dolayısıyla Rabbini bilen; öte yandan yaratılış gayesinden bihaber olunca ya da kendini hakikî manada değersiz gördükçe daha dünyada iken adem (yokluk) diyarına giden insan...

Biliriz ki muhabbetin kaynağı Allahü Teâlâ'dır. İnsanın ve bütün kâinatın yaratılışı da bu muhabbet sebebi ile olmamış mıdır?

Ne demişti şair:

*Kendi hüsnün hûblar şeklinde peydâ eyledin  
Çeşm-i âşıktan dönüp sonra temâşâ eyledin*

(Ey Allah'ım, Sen, kendi güzelliğini, dünyada yarattığın güzeller ve güzellikler şeklinde ortaya koydun, sonra dönüp âşıkın gözüyle seyre koyuldun.)

Allahü Teâlâ'nın en sevdiği resûlü ve bizim de sevgili peygamberimiz Allah katında “habibullah”tır. Yani Allah'ın habibi/sevgilisi, muhabbet bağladığı...

Değil midir ki:

*Muhabbetten Muhammed oldu hâsıl  
Muhammedsiz muhabbetten ne hâsıl*

İşte biz de o habibin ümmetiyiz...

Aşk, insana ait diğer duygulardan çok farklıdır. Aşkta sâfiyet vardır, karşılıksızlık vardır...

Aşk, yalamı dolanı, riyayı, kibiri, bencilliği, sencilliği kabul etmez. Aşk dairesinde süflî duyguların, entrikanın, kuyular kazmanın yeri yoktur... Aşk karşılık beklemeden bağlanmak, gece gündüz ağlamak, sıcak yatağı bırakıp bir kûşe-i gamda safa bulmaktır. Aşk, sevgilisinin bastığı toprakla yeksân olmak, sevgilinin kûyunun itleriyle hemhâl olmaktan şeref duymaktır... “... ve aşk ...” diyebileceğimiz bir cümle kurmak hadsizliktir. Çünkü aşkı tarifte sınır yoktur.

“Meleklerden daha üstün ya da hayvanlardan da aşağı olabilen insan.  
Aşk ile muhabbet ile yüceldikçe yücelen; kinle, nefretle, hasedle...  
küçüldükçe küçülen, alçalan insan...”

Âşık sevgilinin adını işittiği vakit kalbi durası gelen, yüzünü gördüğü vakit kendinden geçen... Âşık, sevgilinin gelmeyeceğini bildiği halde geleceği müjdesine bütün malını mülkünü bağışlayan, gerçekten geleceğini bilse canını vermekten kaçınmayandır...

Ne yazık ki bugün biz bu sevdamızı, aşkımızı değerlerimizi unuttuk, unutuyoruz; batının materyalist felsefesini alıyor, aklımızı kullanıyor (!) sonra o eşref-i mahlûkât sıfatını bir tarafa atıp da güçlü olan kazansın fikriyle hareket ettik edeli mutsuz, umutsuz, huzursuz, stresli insanlar oluyoruz. Birbirimizi sevmiyor, selâmı sabahı kesiyor, misafir gelmesin diye tatillere çıkıyoruz. Sözü

misafire getireceğim elbette... Misafir... Hani söz başı yaptığımız beyitte merhum Şemseddin Sivasî'nin bahsettiği misafir. Asıl misafir.

## Gönül Misafiri

İnsan, evine bir misafir geleceği zaman hazırlık yapar, mekânını temizler, süsler; misafirin, kalacağı yerde kendini rahat hissetmesi için o yeri kalabalıktan, çer çöpten arındırır. Hele gelecek olan misafir, hatırlı, makam mevki sahibi ise bu hazırlıklar daha da dikkatli yapılır, hatta bazen mübalağaya bile vardırırlar. Düşünün evinize cumhurbaşkanı gelecek...

Ne hazırlıklar yaparsınız değil mi? Bulur buluşturur, alır alıştırsınız; olduğunuzdan bile farklı davranır, farklı konuşursunuz. Şair de öyle diyor zaten: Hâne düzeltilmeden, padişah saraya bile girmez. Yani önce kalınacak yerde bir hazırlık yapılmalı, ortalık düzeltilmeli. Hatta evde yaramaz insanlar, kendini bilmezler varsa onlar da kapı dışarı edilmeli. Ola ki padişahın yanında bir patavatsızlık yaparlar, sonra işin içinde rezil olmak da var. Böyle olumsuzlukların bulunduğu bir mekâna huzur-ı kalple ne padişah gelir ne paşa...

Bir hadîs-i kutsîde “Göklere ve yere sığmam, mü'min kululumun kalbine sığarım.” buyruluyor. Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) de “Mü'minin kalbi, Allah'ın evidir.” demiştir.

Yûnus Emre'nin:

*Bir kez gönül yıktın ise  
Bu kıldığın namaz değil*

ya da:

*Gönül Çalab'ın tahtı  
Çalab gönüle baktı  
İki cihân bedbahtı  
Kim gönül yıkar ise*

demesi bundandır. Çünkü insan kalbi/gönlü Rabbinin tecelligâhından başka bir şey değil. Haksız mı Emre? Allah'ın evini yıkan bir adamın

kıldığı namaz olur mu? Yahut gönül yıkan bir insan hangi cihanda bermurâd ola ki...

## Âşık-I Sâdık Menem

Sevgilerinize muhabbetinizin göstergesi, ispatı başka hiç kimseye karşı ona duyduğunuz hissi duymamakla olur ancak. Kalbinizde başka sevgililer varsa o sevgide sadakat aramak ancak safdillik olur. Karacaoğlan gibi nerede bir dünyalık güzel görüyor da ona meyil duyuyorsanız kalbinizi muhasebeye çekmeniz gerekir. Çünkü böyle güvenilmez, şıpsevdi gönül gerçek manada aşkın olgunluğuna, muhabbetin kemaline erişmediğini gösterir. “Âşık-ı sâdık menem” diyebilmek için bir tek sevdaya bağlanmak gerek. Allah aşkından ve Allah'a karşı gerçekten muhabbetten söz edebilmek için de Onun bulunduğu ya da geleceği mekânı temizlemek gerekiyor. Para sevdası, mal mülk sevdası, şan şöret, makam... sevdası ile Allah sevdası bir arada bulunmaz elbet, daha doğrusu bunların sevdası olamaz. Çünkü maddî anlamda ihtiyaç giderici şeyleri, hayatın idamesi için gerekli görmeli ancak. Aşkın mânevî bir yönü vardır, maddî şeylere müteallik olamaz. Dolayısıyla maddiyatın gönülde yeri yoktur.

Şair diyor ki: Allah'ın mekânına çerçöp doldurmamalı, Allah'ın tecellî edeceği mekânda başka sevdalara, onun sevmediği, hatta Ondan gayri misafirlere yer yoktur.

Gerçek mi yoksa mecaz manada mı olduğu tam anlaşılamayan fakat her halükârda bir hakikati vurgulayan klâsik şairlerimizden Râsih:

*Olamaz bir hanede mihmân mihmân üstüne*

derken Şemseddin Sivasî'nin düşüncelerine ortak olur. İki şairimiz de bir hanede iki misafirin olamayacağını çünkü aynı mekânda iki misafire aynı hürmetin gösterilemeyeceğini ifade ediyorlar. Ser-levha beytin tamamını bir de günümüz Türkçesiyle ifade edelim:

*Çıkar ki gayrileri gönlüne gelsin Allah  
Süslenmemiş saraya nasıl girer padişah*